

Sportovní obleky, lázeňské obleky, lovecké obleky, turistické obleky, turistické pelleriny, dámské kostymy turistické z českých lodenů, ze štyrských lodenů, z anglických ševiotů, z anglických homespunů, ze skotských donegalů zhotovuje dle nejmodernějších stříhů ve skvělém provedení

NOVÝ RYZE ČESKÝ VELKOPRAVÝ ZÁVOD PÁNSKÝMI ODĚVY

**RUDOLF
BALZAR**

PRAHA Vodičkova, „Lucerna“.

Závod je pozoruhodností Prahy ve svém oboru dosud sobě rovné nemající.

Tiskem »Unie« v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alp. družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

ORGÁN

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 12, a Dra. Viktora Dvorského v Praze, Lipová ul. č. 14. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku budtež adresovány: Praha-III., Kampa 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky peněžité zasílají se českému odboru slov. alp. družstva v Praze 1947-II.

ČÍSLO 3.

PROSINEC 1909.

ROČNÍK XII.

Vliv doby ledové na reliéf Julských Alp.

Dr. Jiří Čermák.

Julské Alpy ve svém centrálním pásmu nejsou horstvem zvrásněným. Směr hlavních hřebenů není zde určen sedly vřás a údolí nevytčena předem hlubokými koryty vrstevních záhybů. Horský celek jest tvořen obrovskou tabulí mohutných vrstev triasových usazenin, jež zcela pravidelně uloženy obrovskými plochami svými mírně se svažují k jihu. Jen řada zlomů, povstálých horotvorným processem porušila normální uložení a uplatňuje v hrubých rysech vliv tektoniky na dnešní vzhled; jimi předurčeno v severu ohraničení proti pásmu Dravskému, jimi zaviněno stupňovité nížení se horstva ke kleslině Lublaňské a jimi vytčen do jisté míry i směr některých údolí.¹⁾ Podrobné rozčlenění a vytvoření dnešních forem hor bylo ponecháno rušivé činnosti atmosférické, jež vyvinuvše si určité odtokové linie směrem největšího spádu a spolu nejmenšího odporu hornin dala vznik údolím, jichž rozvoj porušil souvislé plochy vrstevní a vypracoval z nich horské hřebeny jako pouhé přehradu jednotlivých odtokových oblastí.

Avšak původní vzhled tohoto horstva, vydaného v pospasy činitelům exogenním byl velmi odlišný od dnešního. Ploché vrstvy vápence nemohly dáti vznik souvislé vyvinuté síti vod povrchových;

¹⁾ Srov. O. t. Laxa: O původu Julských Alp. Alpský věstník, roč. 5., 1903, str. 49.

C. Diener: Ein Beitrag zur Geologie des Zentralstockes der Julischen Alpen. Jahrbuch der geologischen Reichsanstalt. Jhg. 34, 1884.

Týž: Bau und Bild der Ostalpen und des Karstgebirges. (Bau und Bild Oesterreichs, Leipzig 1903.)

F. Frech: Die Karnische Alpen. Halle 1894.

Týž: Die Gebirgsformen in südwestlichen Kärnten und ihre Entstehung. Zeitschr. der Ges. f. Erdkunde, Berlin, B. 27, 1892, str. 349.

L. Kott: Vorstudien zur geographischen Monographie der Julischen Alpen. 36. Jhbericht der Oberrealschule in Görz 1896.

atmosferální srážky vsakovaly se do nitra propustné horniny, vytvořovaly shluky dolin, slepých údolí neb polí, jichž ponory se vody dešťové trátily do podzemí, a vymodelovaly z plochých tabulí vlnité krasové plateau;¹⁾ kde byly dány tektonické podmínky — vrstvy zlomem porušeny jako v údolí Soče, Raccolany a Rejze, v údolí Rab-ském, Boveckém, podél Mangartu, Bovšice, podél Triglavu atd. — chemická a mechanická činnost vod vyhloubila si pravděpodobně hluboké odtokové rýhy o strmých stěnách, cañony, jaké dnes spatřujeme na př. v rokli Žilice, v Bovecké soutěsce a j.²⁾ S povahou dachsteinského vápence, hlavní to horniny, budující naše horstvo, a s její reakcí vůči tekoucím vodám naprosto se nesorovnává dnešní vzhled Julských Alp, kde široká údolí hluboko se zářívají do horské massy, kde nad ohlazenými stěnami a závěry údolními řady kotlin zasahují do svahů a vroubeny jsou strmými stěnami obnažených skal a kde vyskytají se ohromné výškové rozdíly mezi dny údolí a horskými vrcholy, strmě nad nimi se tyčícími. Síla, jež vytvořila z vápencového materiálu tyto velehorské formy, nemohla býti prostá denudace a lineární eroze vodních proudů; vytvoření těchto forem byly schopny pouze vody v skupenství hutném, jež kryjící povrch propustného vápence jako sněhová (firnová) a ledová pokrývka, nemohly se vsakovati do podzemí nesčetnými porami a trhlinami horniny, musily sunouti se po povrchu vlastní svou tíží a raziti si zvolna cestu k úpatí horstva.

Názory moderních badatelů v oboru geomorfologie povrchu zemského shodují se v tom, že skutečně vznik velehorských tvarů podmíněn jest — i bez ohledu na geologický podklad — vždy součinností ledovců a jich rozsáhlých sběrných oblastí.³⁾ Eroze ledovců a firnových polí nepostupuje lineárně, jako eroze tekoucích vod, nýbrž působí na celé široké ploše, a tím krajina, vydaná jich působením, nabývá zvláštního, osobitého rázu⁴⁾. Přesvědčující jsou srovnání podnes zaledněných částí Alp a hor Skandinávských s ostatními partiemi horstva Alpského, jež dnes již ledových pokryvek nenesou. Typy údolí jsou obdobné; široká forma podoby U, význačná korytu ledovce, objevuje se u obou, rovněž strmé boky a závěry údolní, nad nimiž do massy horské zářívají se kary, na rozdíl od krajů středohorských, kde lineární eroze vytvořuje údolí více méně podoby V, rozčleňuje kulisovitě⁵⁾ svahy, při čemž plošná denudace, spojená s pozvolným pohybem zvětralých částí povrchu, jež vlastní tíží pozvolna, skoro neznatelně se smýkají po

¹⁾ A. Penck: Morphologie der Erdoberfläche, Stuttgart, 1894, I. 236 a d., II. str. 271 a d. J. Cvijić: Das Karstphänomen, Pencks Geogr. Abhdlg. V., 3. 1893, str. 62 a d.

²⁾ Penck: Morph. II., str. 109, 110.

³⁾ E. Richter: Geomorphologische Untersuchungen in den Hochalpen, Ergänzt. Heft zu Petermanns-Mitteilungen, No. 132, 1900, str. 72.

A. Penck-E. Brückner: Die Alpen in Eiszeitalter, str. 9.

A. Penck: Morphologie II., str. 165, 306 a d.

⁴⁾ Richthofen F. v.: Führer für Forschungsreisende, Berlin 1886, str. 237.

A. Penck: Morphologie I., 407 a d.

⁵⁾ E. Richter: Geom. Untersuch. in den Hochalpen, str. 36 a d.

Týž: Geom. Beobachtungen aus Norwegen. Sitz.-Ber. der k. k. Akad. d. Wiss. Wien, Mat.-Naturw. Cl. B. 105, Abt. I., 1896.

svazích, zaobluje tvary horské¹⁾ a od krajů krasových, kde tytéž processy pojí se ne k odvodňovacím liniím povrchovým, nýbrž k odvodňovacím centřům v ponorech dolin.

Dnes Julské Alpy krom nepatrných zbytků ledovců již nemají; ale celkový vzhled horstva svědčí o rozsáhlém zalednění právě tak nesporně jako skutečné stopy usazenin glacialních, zanechaných vnitř i vně horstva. Množství bludných balvanů, jichž výskyty nacházíme vysoko v svazích hor, vysvětlíme pouze tím, že zaneseny byly ledovcem od míst svého vzniku²⁾; morencové šterky, obrúšené a poškrabané, a rozsáhlé valy morenové na okraji horstva udávají nám ohromný rozsah oblasti zalednění; okolnost, že moreny ty dosahují nepatrných absolutních výšek — průměrně c. 300 m — nasvědčuje, že v době jich usazení musily býti klimatické poměry zcela jiné než dnes. Historická geologie nás učí, že skutečně před dobou nynější předcházela doba, charakterisovaná chladnějším klimatem, jež způsobila snížení průměrné teploty tak, že sněžná čára — rozhraní, nad níž teplota roční nestačí k roztání sněhu — klesla as více než o 1000 m³⁾ níže než nacházíme ji dnes.⁴⁾ Poměry ty způsobily, že srážky spadaly na povrch horstva v podobě sněhu, a ježto nemohly táním mizet, posouvaly se vlastní tíží do nižších částí hor, kde pod úrovní sněžní čáry daly vznik ohromným ledovým jazykům. Ledovce tyto vyplňovaly údolí, postupovaly jimi až do předhoří, ba i rozlévaly se do okolních rovin, kde teprv trátily svoji moc vlivem teplejšího (poměrně) vzduchu nízkých poloh, zastavovaly svůj postup a tajíce ukládaly přinešený material v podobě moren.

Zalednění nebylo jednotné; silné kolísání klimatu způsobilo několikrát poklesnutí a opětné vyvýšení sněžné čáry. Odborníci počítají na základě různých stop čtvero period: gүнзskou, mindelskou, risskou a würmskou.⁵⁾ Poněvadž každé následující zalednění uvnitř hor setřelo stopy předchozích, můžeme se zde obrátiti hlavně k poslednímu.

Firnové massy Julských Alp živily té doby tři ohromné ledovce: Tagliamanta, Soče a Sávy.⁶⁾ Oblasti jednotlivých ledovců nebyly přesně odlišeny a ledové massy dosahovaly takové výše, že jen vysoké hřebeny se vynořovaly ze záplavy jako přirozené přehrad. Nejvyšší nakupení ledu, kde povrch jeho dosahoval největší výše, bylo asi okolí Predilu,

¹⁾ G. Göttinger: Beiträge zur Entstehung der Bergrückenformen, Penck, Geogr. Abhandlungen IX. 1., 1907.

²⁾ E. Richter: Geom. Unters. in HA, str. 27.

³⁾ A. Penck-E. Brückner: Die Alpen im Eiszeitalter, str. 1146—1150.

⁴⁾ E. Brückner: Klimaschwankungen seit 1700 nebst Bemerkungen über die Klimaschwankungen der Diluvialzeit. Geogr. Abhandlungen IV., 2., 1890, str. 451 a d.

Týž: Vergletscherung des Salzachgebietes etc. Geogr. Abhandlungen I., 1. 1886, str. 48.

⁵⁾ E. Richter, Die Gletscher der Ostalpen, Stuttgart 1888.

⁶⁾ L. Kurowski, Die Höhe der Schneegrenze. Geogr. Abhandlungen, V. 1., 1891, str. 157.

⁷⁾ A. Penck-E. Brückner: Die Alpen in Eiszeitalter, str. 109, 110.

⁸⁾ A. Penck-E. Brückner: Die Alpen in Eiszeitalter, str. 1003 a d.

Rablu a Trbiže. Erratický materiál v okolí tohoto centra zjištěn ve výši c. 1680—1700 m. Ze střediska toho postupuje dnešním Canalským a Fersským údolím ledovec Fellský. Mocnosti jeho od centra při pohybu do nižších, teplejších poloh samozřejmě ubývalo a povrch jeho se nížil; u Pontebby dosahoval as 1500 m, na úbočí Mte Amariana 1100 m; ledovec ten, spojiv se s Tagliamentským, končil spolu s ním, zanechav rozsáhlé čelné moreny v okolí Vidimi, v krajině mezi dnešním tokem Tagliamenta a Tarcentem, o šířce c. 10—12 km v nadmořské výšce c. 200—270 m. K ledovci tomu pojily se ledovce velkých údolí, Zajzery, Dogny, Raccolany a Rezje z Julských Alp; od severu, z území pásma Dravského, přitékaly menší a méně významné ledovce. Zajímavé však, že přes některá nízká sedla přitékaly sem massy ledové ze severu, z oblasti ledovce Ziljského. Rovněž na východě měl ledovec Fellský styk se sousedstvím. Nízké sedlo Somdogna zavaleno bylo ledem; přes nízké sedlo Nevejské přetékal pravděpodobně led z okolí Rablu, ba snad až z oblasti Sočské; a dle všeho i sedlo Krnica prostředkovalo pomocí údolí Ovčeje a Rezje přechod ledu mezi oblastí ledovce Fellského a Sočského.

Ledovec Sočský postupuje od jmenovaného centra k jihu; nízké sedlo Predelské zavaleno jest ledem do značné výše a zdá se (dle rázu erratika), že jím přechází led z oblasti Soče k severu. Vlastní Sočský ledovec vzniká teprve v údolí Boveckém po spojení ledových proudů Koritnice, Možnice, Bovšice a vlastní Soče, jenž přichází z horských zákoutí pod Boveckým Grintovcem a Triglavem, přibírá i některé ledovce z okolí Krnu.

V okolí Predilu dosahoval led značné výše, ale směrem k jihu se povrch jeho rychle nížil, takže v Bovecké kotlině nedosahuje již výšky Poludniku (1400—1450 m), v okolí Kobaridu sahá do výše 1000 m, a končí rychlým spádem u Tolminu. Jazyk koncový dělí se ve dvě ramena: Tolminské a Nadižské. Prvé z nich rozvětňuje se dále v jazyk sv. Lucijský, jenž zanechává čelné moreny u Kozmarice ve výši 220 m n. m., a Volčeský, zasahající podél Čiginja až k Selu na Soči. Druhé od Kobaridu vniká přes nízké sedlo staroselské do údolí horní Nadiže a končí zde čelnými morenami ve výši c. 500 m.¹⁾

(Příště dále.)

Z Koritnice.

Dr. V. Dvorský.

Koncem července bydlili jsme několik dní na Koritnické chatě, činíce nutné dispoice pro blízké otevření. V minulých letech strávil jsem již hezkou řadu hodin na rozličných horských chatách, znám však pouze dvě, které mne uchvátily přímo u srdce: chatu Kaninskou a Koritnickou.

¹⁾ A. Penck-E. Brückner: Die Alpen in Eiszeitalter, str. 1030.

Fr. Seidl: Sledovi ledniške dobe p. i Tolminu. Planinski Vestnik, XII., 1906, str. 164.

Žádná z nich nepočítá s davy turistů, s oblíbenými teď nejkratšími výstupy — nejrady s takovými, které se dají dělati vlak od vlaku — ani se všedními vyhlídkovými vrcholy. Tyto dvě chaty jsou stvořeny pro horské požitkáře, kteří mají dosti času toulati se v horách a prodlíti několik dní na jednom místě, kteří snad nevykonají příliš mnoho, avšak tím více procítí. Je v tom možná trochu osobní předpojatosti, nikdy však jsem nedovedl potlačit v sobě dojem, že většina německých chat v našich Alpách, na př. Mangartská, Findeneggova nebo Vossova, ač leží v místech turisticky výhodných, někdy i pohledově krásných, svým vzhledem, úpravou, nejbližším okolím a cestami, které k nim vedou, neuspokojí nikterak jemnější citění. Jsou to jednoduše noclehárny pro lidi, jimž jde o to, aby se zapsali ve vrcholové knize na Mangartu, Viši nebo Mojstroce, a nic více. Naše družstvo postupuje v tomto ohledu mnohem lépe a mezi chatami S. P. D. jest jich několik, které ukazují skutečné porozumění pro delikátní puvaby krajiny, ne každému pocho-pitelné. Jmenuji jen chatu Českou, Vodnikovu a Kocbekovu. Nebude nikterak škoditi, půjde-li naše raffinovanost po této stránce ještě dále.

Koritnická chata je výsledkem takových snah, a proto ji nebylo na mnoha místech porozuměno. Všimněme si nejprve celkového stavu krajiny. Na jedné straně německý Rablj, zaprášený a nechutný, s ubohým Kraljeským Hribem, jemuž rozerván bok státními doly, a na druhé za Predelským sedlem tichá vesnička Strmec, umístěná malebně v příkrém úbočí a obojí Koritnický Log, který mile vítá čistotou a úpravným vzhledem. Nevidíme tu na ráz nepřeklenutelný rozdíl mezi duchem německým a slovanským? Jakmile překročíme Predelské sedlo, vstupujeme do krajiny, kde člověk dovedl dosud udržeti ladně souhru s rázem přírody, kde nás neruší žádný násilný ton jeho vykořisťovací činnosti. Ani silnice, klesající velkou smyčkou ke dnu údolí, ani nová elektrárna, skrytá v řečišti, ba ani násyp z důlních štol u Spodnjího Logu netlačí se v popředí tak, abychom je pocítovali jako něco nepatřičného.

Nemůže býti pochyby, že tato krajina s celým svým sousedstvím (mimo samotného údolí Žilice) a s celou ohromnou prostorou až ke gorické rovině je vhodnou půdou pro úpravy nového způsobu, pro touhy a požitky strání se úmyslně běžných směrů. Není to jen dostatek těžkých tur, který dodává našemu působišti tento charakter. Vždyť Dolomity nás poučují, že i nejostřejší výkony mohou propadnouti řemeslnosti a šabloně. Jedině souhrn všech podmínek, které vyhledává a nutně potřebuje raffinovaně citící mysl pro svůj požitek, může nám přinést uspokojení. A právě tento souhrn jsme našli v Koritnici.

Vyjdeme-li z Logu nebo Strmce k naší chatě, nemáme na žádné z obou (případně tří) cest části, která by se mohla zváti nudnou a nemalebnou a která by se blížila na př. fadese výstupu z Predelského sedla k německé chatě mangartské. Přístupy ke Koritnické chatě nejsou vhodné pro časové rekordy. Tu je třeba jíti zvolna, zastaviti se před domkem skrčeným u skupiny balvanů, nahlédnouti rámcem stromů k protějším stěnám, prodlíti u šumějících vodopádů, krátce toulati se bez ohledu na ubíhající čas. Mnohým turistům stojí naše chata nízko a vskutku se netlačí násilně do výšin, kam přirozený vývoj sídel

nikdy nepřivádí lidská obydlí — nýbrž je právě jen nejvyšším obytným stavením Ložke Koritnice. Jenom ten, kdo v ní prodlé delší dobu, kdo viděl ustupovati bouři ke skupině Višské, kdo pozoroval za vyjasněného večera krupěje kanoucí po náhlém dešti s vysokých buků a okolní hory v čistém vzduchu blízce na dosažení ruky, kdo jindy zase vdechoval vůni sena, nakupeného ve svalu a viděl, jak se stádo ovcí, přicházejících z Planje, rozeběhlo okolo chaty, kdo slyšel jejich zvonce a pohovořil s pastýřem, který vlídně pozdravuje cizince — porozumí, proč právě tam a nikde jinde musila býti postavena.

Koritnici nelze zváti eldoradem nových tur. Kromě hřebenu Konjské Škrbiny, nemnoho vábného, byly všechny vrcholy nad Koritnicí již dostoupeny a každá poněkud rozumná stěna nebo hřeben použity. Odkrývací činnost, které jsme se s takovou oblibou oddávali ve skupině Razorské, je tu již nemožná. Leč právě nedostatek vhodného horského východiště způsobil, že až do letošního roku se v Koritnici tury vůbec nedělaly, takže staré směry upadly skoro v zapomenutí. Nyní, kdy máme konečně v Koritnici svoji chatu a zárodek budoucí sítě stezek, je třeba kus po kuse prozkoumati zapomenuté směry, a kde se uvidí vhodno, dáti jim přiměřenou úpravu. První důležitý krok toho způsobu — cesta na sedlo Puncu, je již uskutečněn. Přirozeně nejvýznamnější jsou přístupy na oba hlavní velikány Koritnického údolí, Jalovec a Mangart. Proto také jsme k nim obrátili svoji pozornost nejdříve.

I. Jalovec severním hřebenem.

Večer 27. července t. r. věnovali jsme s přítelem K. Hlavou přípravě k výstupu na Jalovec po severním hřebenu. Tato příprava spočívala hlavně v tom, že jsme mnoho pili (vody ovšem nikoli), což je nemalou turistickou zásluhou, neboť se tím přispívá k hrubému výnosu chaty a umožňuje, aby v ní byla vždy čerstvá zásoba piva. Jalovec klidně nám kynul z protější strany údolí a na lavičce před chatou bylo docela příjemno poslouchati Hlavovo líčení, kterak přede dvěma dny marně se pokoušel v mlze sestoupiti s Komacem po severním hřebenu. Tento pokus byl pro náš ztřeštější podnik s nemalou výhodou. Neboť dostaneme-li se od sedla Punce až k místům, kde Komac při sestupu uznal za dobré se obrátiti, bude ovšem další orientace směrem k vrcholu snadná. Aby naše nadšení pro ztřeštější výkon stouplo, zaměnili jsme pivo vínem, v němž se nám tolik zalíbilo, že jsme šli spat hodně pozdě.

Přes to byli jsme již po třetí hodině ranní zase na nohou, neboť svěží chlad nám prozradil, že je venku jasno. Po mnoha deštivých dnech bylo pouhé podezření krásného počasí lákavou vzpruhou, že nás nedovedla upoutati ani pohodlná lůžka Koritnické chaty, jinak svůdností skoro nepřemožitelné. Ve čtyři hodiny jsme vyšli z chaty. Cesta na sedlo Puncu přechází hned za chatou brekciový žleb, do něhož shora z pod Mangartu ústí ohlazená rokla „dvanácti vodopádů“, stupňovitě splývajících pod starou firnovou klenbu na dně žlebu. Pak vycházíme do lesa, kdež jižní stěny Mangartu nutí nás svými výběžky k mírnému sestupu do závěru údolí. Odtud až ke stěnám zdvíhá se ssutkový kužel, nepřilíhající strmý a docela utvrdlý, takže obvyklý nepříjemný zápas se

sjiždějícím kamením tu odpadá. Zřetelné značky (červený pruh mezi dvěma bílými) odnímají veškerou starost o směr výstupu. Pomalu se níží pod námi dno Koritnice, bělavá stícha chaty kyne nám po celou cestu, a vzhůru vystupuje již zcela přehledně Kaninské plateau. Blížíme se ke stěnám, v nichž se na pravé straně otvírá úzká rokla, na dně vyplněná ssutkami, brekcii a špinavým sněhem, místy pak ohlazenými skalami. Zde je postup trochu nepříjemný, ač nikoli těžký. Výše se rokla zužuje v prostornější komín; leč naše cesta odbočuje z něho v pravo do stupňovité stěny. Za nedlouho stojíme na travnatém hřebítku ve vzdušné póse nad úžasným srázem, spadajícím ke dnu Koritnice. Zde počíná nejpěknější kousek cesty. Bezpečně upravená a přiměřeně široká stezička vine se smělou horizontálou k jihu, sledující lištu kdysi přetřhanou a znesnadněnou překloněnými balvany, nyní však díky Černutovu prachu a motyce krásně schůdnou. Volně letí zrak ke hlubinám Koritnice a k blízkým stěnám Jalovce, divě rozrytým a zase hladkým, málokde prostoupeným travnatou římsou, po níž pobíhá osamělý kamzíček. Tato krásná passáž netrvá déle sedmi minut. Pak vstupujeme do velikého stupňovitého kouta, nad nímž se kupí bizarní pilíře hory Na Konci, a zcela snadným terrainem, ovšem únavným, stoupáme k Puncu. Ve 3/4 jsme dosáhli sedla.

Teprve teď ve chvíli oddechu máme příležitost těšiti se neobvyklé čistotě obzoru. Obrovský hřeben, táhnoucí se od Mojstrovky k Travníku obrací do Planice ohromné stěny, až blízko Jalovce se níží v hluboké seč lo Veliký Kot (Travníkjoch). Nás poutá ovšem nejvíce Jalovec sám. Jeho obrovský, kolmo utatý massiv strmí již v nejbližším dohledu. (Viz přílohu k A. V. roč. XI. seš. 6.) Na východní straně ukazuje nám velikou terasu, nevlídně ohlazenou a zasmušilou zčernalými sněhy. Od ní dalo by se snad po východním hřebenu proniknouti vzhůru. Avšak hrozná stěna pod terasou, ozývající se třeskotem kamenů, odpuzuje od myšlenky na tento směr. Rozhodli jsme se držeti se raději na koritnické straně a nedočkavi, jak se nám bude dařiti, opouštíme již o 7. hodině Puncu.

Nástup do skal patřívá při turách, provedených bez vůdce, z pravidla k nejtrapnějších chvílím, neboť si často nejsme dlouhou dobu jisti, zda jsme zvolili právě místo. V našem případě nebylo z počátku žádných pochyb o tom, kudy jíti. Hřeben od sedla Punce k Jalovci spadá sice do Koritnice stěnami a převisy, ale na planické straně tvoří mírně skloněný svah ovčích pastvin, na několika místech ovšem proložený velkými plotnami. Později vede nás ovčí stezka blízko hřebenné hrany až na ssutkové sedélko, mezi massivem Jalovce a jedním z pilířů, čnějících do Koritnice. Za tímto prohřbím vidíme nálevkovitou kotlinu se strmým sněhem, ústící dole do velikého komína a na druhé straně kotliny nové sedélko, podobné prvnímu. Předtím sníž shledáváme, že za druhým sedlem je zase kotlina, avšak mnohem větší první. Její spodní část je složena z brekcii, výše leží dvě sněhová pole. Traversujeme brekcii a jsme na třetím prohřbii. Několik kroků dále na jih, do skalních hlavic, poučilo nás, že jsme se způsobem více než pohodlným octli několik desítek metrů nad horním koncem známé obrovské římsy, která pro-

bíhá celou západní stěnou Jalovce. Další postup jižním směrem nemá již smyslu; ostatně tu schůdný terrain brzy končí. Proto se obracíme přímo vzhůru do snadných skal rozrytých a posypaných štěrky. Velmi rychle nám přibývá na výšce. Traversujeme brzy v pravo, brzy v levo, hledající nejjednodušší místa, a činí-li nám prozatím něco starosti, je to kalící se počasí, neboť zachmuřené dopoledne nikterak neodpovídá slibnému jitra. Zvolna se rozsah schůdných skal zužuje, až tvoří pouze jedinou stranu strmého pilíře. V pravo již se lézt nedá, neboť tam narážíme na svislé stěny. Posléze opouštíme pilíř a vstupujeme do sutkové rýhy, která nás vede do prvního zářezu ve vlastním hřebenu. Kolmé komíny a nepěkné srázy jdou tu dolů na planickou stranu.

Těsně nad námi zdvíhá se hřeben mocnou stěnou; obejít ji nelze, je klíčem výstupu. Nápadný balvan v zářezu ozdobují rudým papírkem, věstícím, že tudy třeba při návratu sestoupiti. Pak mírně stoupající traversujeme dobře slezitelné lišty. Leč po několika krocích stává se nám v cestu těžká plotna; hlava se o ni pokouší, ale v botách to nejde. Vracíme se tedy nějaký metr níže, abychom v pohodlnějším terrainu zaměnili kované boty krpci a navázali se na zometrové lano. V levo od plotny jsme našli smělý komín, nahoře převislý, o němž jsme však usoudili, že se poddá. Hlava, zanechav mi „pikl“, vylézá jím do dobré polohy na malém balkonu. Transportuje obě sekerky následují po laně za ním. Lišta vedoucí na pravo a něco snazší, přece však ještě dostatečně štavnatý komín ukazují nám další cestu. Výsuk z něho šikmo na drobné se malou římsou je zlý, ale pak máme již jen několik kroků přes horní hranu stěny na západní svah. V několika okamžicích na to jsme zase na hřebenné čáře. Před námi zdvíhá se hřeben již mírněji, jenom vrcholový útes ční opodál hrozivě. Dolů spadá západní plotnovitý svah v podobě srázné střechy a brzy se láme kolmo do Koritnice. Hlava rozpoznává docela určitě, že v těchto místech se s Komacem obrátili, netroufající si v mlhách do stěny námi právě překonané. Naplnění nejlepšími nadějemi do blízkého budoucna stavíme na hřebenu malou pyramidku, do níž vkládáme visitky. Při tom vklouzáme znovu do okutých bot, neboť na dohled vidíme půdu kamenitou a schůdnou.

Na střeše západního svahu je sice třeba trochu opatrnosti, ale jinak je postup zcela lehký a ruce skoro zbytečné. Lano, které jsme nesáli, překáží nám znamenitě. Jdeme dosti rychle jižním směrem, až rokle přetínající svah naplňuje nás obavou před ztrátou výšky. Vskutku není však hluboká. Ssutkami zasypaný komínek a široká šikmá římsa převádějí nás lehce na druhou stranu. Další cesta je zase snadná. Přes vrchol Jalovce ženou se od jihu první mlhy a nutí nás ke spěchu. Blížíme se k rozhodnému místu, ke sněhovému couloiru, který dělí vrcholivou masu Jalovce od severního hřebene. Rovnoběžně s couloirem je na naší straně mělká strž, vyplněná sutkami a zbytky firnu, místy pak zúžená v krátké komíny. Mezi strží a sněhovým žlebem ční pilíř spadající nejprve mírně, potom však kolmo do západní stěny. Na jednom z jeho výstupků stojí malá kamenná pyramidka. Hlava si není dosti jist, na kterém místě přešli s Komacem tento pilíř. Stoupáme tedy zprvu

Koritnická chata.

Na Koritnické chatě vázne ještě dluh několika set korun. Podepsaný zařizující výbor nechce, aby tento dluh připadl k tíži českému odboru S. P. D. i prosí, aby členstvo dobrovolně přispělo k dovršení díla. — Doufáme, že dnes, v době čilého rozmachu našeho sdružení, kdy se chystáme již ke stavbě třetí české chaty v slovinských horách, neodepře nikdo své pomoci. Při zaslání darů budiž laskavě použito přiloženého cheku.

V Praze v listopadu 1909.

Dr. J. Čermák.

Dr. V. Dvorský.

F. Jenčíč.

J. Pavlíček.

strži a po prvním nahlédnutí za pilíř rozhodujeme se jíti až do zářezu v hlavním hřebenu. Teprve odtud traversujeme na hřbet pilíře. Hluboko zařiznut do massivu Jalovce dělí nás od cíle již nepříliš vzdáleného.

*

(Příště dále.)

Musalla.

Fr. J. Rambousek.

(Dokonč.)

Dr. Podpěra vsedl na koně, a pochod započal — vlastně měl počítí, ale tvrdohlavé zvíře nedovolilo, počalo vyhazovati a točiti se . . . Vystřídal jsem tedy jezdce a chopil se uzdy — ale v nejbližším okamžiku se kůň vzepal a rozběhl se mnou, kam jsem nechtěl — do lesa za druhým koněm . . . Majitel koní nechal totiž druhého koně odvázaného, a ten pobíhal kolem nás a plašil našeho koně. Kromě toho jsme pozorovali, že mu působí naše rozpaky neobyčejnou zábavu. Obdařivše majitele družných koní důkladnou dávkou různých titulů, naložili jsme s povzdechem tlumoky na záda a vykročili pěšky a bez koně.

Cesta pokračovala hlemýždí rychlostí. Došli jsme k prvnímu jezeru, na které jsem patřil se skutečným obdivem, neboť lazurově modrá bařva mu dodává neobyčejného půvabu a jasná průzračná voda je výtečná i k pití.

Zde prohlásil druhý soudrulí, že už dál nepůjde. Proti jeho návrhu ozvala se na naší straně nejprudší oposice a přemýšleno, jak ho dostati nahoru. My jsme sice se vši rozhodností prohlásili, že od cesty nahoru neupustíme, ale samotného jsme ho dole přece nechtěli zanechat.

Sbírali jsme zatím kol jezera, kde rostlo tolik krásných trsů, petrklíče *Primula deorum* Velenov, na bahně, jehož fialové květy zmizely již, a jen ojediněle jsme našli opozděný kvítek. Pod kameny v jezeře byl čilý život: *Hydroporus nigrita* Fabr. i *nivalis* Heer, *Laccophilus obscurus* Pnz., *Agabus Merkli* Régimb. (endemit), *Helophorus confrater* v. *Knothyi* Ganglb. (endemit), *Helophorus glacialis* Villä, na březích jezerních pod kameny sbírány hojně: *Bembidium bipunctatum* Lin., ojediněle *B. rhodopense* Apf., *Olophrum alpinum* Heer, *Arpedium brachypterum* Gr., *Geodromicus puncti-collis* Weise a j., na pažitech kol jezer pod kameny *Leistus ferrugineus* L., *Trechus Priapus* K. Daniel, *T. Rambouseki* Breit n. sp., *T. rhilensis* Kaufm., *Amara bifrons* Gyllenh., *Molops alpestris* ab. *rhilensis* Apfelb., *piceus* Panz., *Pterostichus Kaufmani* Ganglb., *rhilensis* Rottbg. (endemit), velmi hojný *Calathus metallicus* Dej., *melanocephalus* L., *Philonthus frigidus* Kiesenw., *Quedius Scribae* Ganglb., *Sipalia circellaris* Grav., typický a četný nosatec *Otiorrhynchus latifrons* Stierl., v kořenech a pod suchým listím endemického *Geum bulgaricum* Pančič, ojedinělé *Ot. Bohemani* Stierl., pod kameny *Tropiphorus caesius* Friv. (endemit) a *Alophus Kaufmanni* Stierl.

Zatím se ke mně přitočil Dr. Podpěra a pravil: „Už vím, jak ho dostaneme nahoru!“ A vytvořoval rychle, nejsa pozorován, na bahně — medvědí stopu!

Po chvilce pak ji ukazoval soudruhovi, který se už nevzpíral jíti s námi nahoru, protože viděl naše nepoddajné rozhodnutí a sám zůstat nechtěl. Jakmile jsme přišli k druhému jezeru, ocitli jsme se znovu v mlhách. Na samý vrcholek s námi třetí druh přece nešel; zůstal asi 300 metrů pod vrcholkem. Vystoupili jsme rychleji nahoru, a měli jsme šťastný okamžik viděti zřetelně celou skupinu Pirinu jasně sluncem ozářenou. Jižní stěny Musally spadají obloukovitě do Makedonie; jsou to obrovské massivy prahorní; i Pirin jest rovněž asi prahorní. Mlhy mizejí a nám se otvírá čarovný pohled na celé okolí. S druhé strany vidíme krásné tmavomodré jezero, nejvyšší ze všech. S velké této strany jest Musalla nejpříkřejší. Po pravé straně ostré hřebeny spojují vlastní Musallu s druhým vysokým vrcholkem, který jsem mylně považoval za Čadar-tepe, ale, jak se ukázalo, Čadar-tepe je docela bezvýznamný kupovitý kopec nad čamkorijskou stranou Jedi-gjolu, pokrytý až k vrcholku četnými balvany.

Vyjasnilo se úplně, a nyní se mohu volně orientovati o celé cestě a o poloze jezer. Sestupujeme několika serpentínami dolů nad jezerem, které zůstane po pravé straně. Okolí jezera pokryto jest obrovskými balvany a nad ním na srázích leží posud veliká pole sněhová (asi pět).

Shora vidíme i druhé jezero, čtvercovitě kulaté, v cíp. vybíhající, a sestoupíme-li ještě níže, vidíme 4 jezera, tři za sebou mezi skalním sedlem na jakýchsi terasách původu sopečného, jedno na pravé straně. Na náš výstřel odpovídá trojnásobná ozvěna. Míjíme přes bloky balvanů, vystupujeme na levo nad skalní sráz, odkud vidíme před sebou tři jezera. Na levé straně jsou neobyčejně strmé srázy a skalní výčnělky, z nichž jeden má bizarní tvar Indiánovy hlavy. Míjíme kol travnatého, balvany pokrytého místa, na levé straně, pravá strana spadá mírně k jezeru.

Ještě jednou se ohlížíme na nádherné nejhořejší jezero a sestupujeme do kotliny. Pod nohama nám protéká potok, spojující nejvyšší jezero se všemi ostatními a vytékající pak pod jménem Bistrica. V nejhořejším jezeře je pravděpodobně značný pramen, neboť výtok je dosti mohutný.

Na balvanech nacházíme ještě zbytky nosítek na kamení, z něhož je stavěna celá cesta. Míjíme v levo přes malý vršek, a Musalla zůstává po levé straně, brzy však se k ní obracíme zády, před námi jest malá homole, na pravo pak malý kopec travnatý. V hluboké kotlině na levé straně jest jezírko s výtoky a brzo na to i druhé, větší. Tam jsme ostavili pod obrovským balvanem svoje tlumoky a s dychtivostí dopijíme poslední zbytky teplonosného koňaku.

Vracíme se poněkud rychleji, neboť se značně připozdívá. Kol lučinek porostlých krásnými zvonky, protkaných místy buď pramenem nebo celým potokem, přicházíme k místu, odkud je už dobře viděti naše ochranné chaty a spodní jezera, která jsou vlastně 3, vespolek spojená.

Konečně sestupujeme po blátivých serpentínách přímo k jezeru, a odtud nastoupem pochod zpět. Počasí nám přálo, i umlouváme s Drem Podpěrou ještě jeden výlet nahoru. Míjíme dosti rychle údolí Bistrice

a v úplném šeru přecházíme lesík před Čárskou Bistricí. Na obloze hvězdami ozářené není ani obláčku a pronikavá zima je předzvěstí lepšího počasí. Jsme zabráněni tak v hovor, že se zapomínáme odchýliti na pravé straně přes silnici do buffetu v Čamkoriji a pokračujeme rychle úplnou tmou vysokým smrkovým lesem.

Náhle miji nám přes cestu nepovědomá říčka, jejíž šum nás zarazí — a okamžitě seznáváme svůj omyl — jdeme místo do Čamkorije někam do Samokova! Neradi stoupáme zpět silnicí — ale vtipy padají neustále.

S Drem Podpěrou podniknut ještě jeden výlet nahoru až k jezerům, já pak vystoupil na domnělou „Čadar-tepe“, a tím skončily toučky Rilou — ovšem jen pro rok 1908!

*

Ze slovanských Alp.

Českou chatu navštívilo letos celkem na 400 turistů. Nyni jest ovšem chata obvyklým důkladným způsobem uzavřena a proti nepohodám zimy opatřena.

V Jezeru byl v druhé polovici listopadu krásný, slunečný čas. Sněhu je dosud málo i při České chatě i na vysokých horách. Stavba nové silnice na Jezerní vrch pokročila letos značněji, než léta jiná; stavba má býti za dvě léta ukončena.

Telefon z Jezera do České chaty. Výbor našeho odboru pomýšlí vážně, zříditi z Kazina do chaty telefonické spojení, a sice již příštím létem. Zpráva o tomto úmyslu výboru přijímána je přirozeně každým sympaticky.

Koritnická chata jako východisko pro tury. Pokud nám bylo možno zjistiti, použili Koritnické chaty během letošní sezony 4 turisté pro výstup na Mangart východním hřebenem, 3 na Jalovec přes Puncu a velikým couloirem, 2 na Jalovec severním hřebenem, 2 při sestupu z Jalovce přes Za Grdom, 1 pro výstup na horu „Na konci“, 12 k přechodu přes Puncu do Planice (nebo naopak), 14 k výstupu po obyčejné cestě na Mangart a k přechodu přes Travnické sedlo, a 5 k přechodu do Remšen dolů.

Na Triglavu vede se zápas o prvenství stále prudčeji. Rozšířený a přestavěný Deschmannhaus a stejně zvětšená Kredarice svědčí netoliko o vzrůstající návštěvě, nýbrž též o tom, že boj mezi našim družstvem a DÖAV neochabuje. Němcům přálo štěstí v podobě laviny, která zničila Aljažův dům. Na jeho znovuzřízení chtějí pak odpověděti přestavbou chaty Marie Terezie, na kterou již hledí kraňská sekce DÖAV vymáčkati subvenci 12.000 M. Není nejmenší pochyby, že příští chata S. P. D., která se bude stavěti ústředím spolku, bude na Zelenici. Tím bude město chat na Triglavu dobudováno a prvenství našeho družstva uhájeno. — Zajímavé, že si Němci nemohou stěžovati na Triglavu na žádné horší příkročí, nežli že jim někdo — odtrhl odznáček z pamětní knihy.

Severní stěnou Triglavu, prolezl J. Komac (Paver) sám, bez lana a v kovových botách za 5 hod. 35 min. Mitteilungen DÖAV označují nyní Komace za jednoho z nejlepších vůdců v rakouských Alpách. Dosud byl Komac Němci většinou boykotován a jeho knížka má skoro vesměs české zápisy.

Zemský výbor v Kraňsku chystá se důležitými projekty napomáhati rozvoji turistiky v Julských Alpách. První podnik bude zřízení silnice sjízdné pro kočáry i automobil z Mojstrany k Aljažovu Domu. Dále se zamýšlí stavba silnice z Mojstrany do údolí Radolny až k Vintgaru a tudy na Bled. Také závěry Pišnice a Planice budou v dohledné době spojeny silnicemi s příslušnými nádražími Rudolfovy dráhy. Poslední projekt prospěje zejména naší Koritnické chatě, neboť se jím zkrátí přechod přes Puncu na 5 hod. chůze. Bylo by si přáti, aby vedle silnice byl vždy zřízen zvláštní chodník pro pěši, aby nebyli obtěžováni jezdci.

Sněhu bylo počátkem letošní sezony v horách mnohem více, než jindy. Kdo přišel do Alp již koncem června, nacházeli ještě v údolích velké laviny. Ve Vratech tekla Bistrica na jednom místě ještě počátkem července pod sněhovou klenbou, dokonce i ve Vintgaru ležel kus ztvrdlého firnu. Laviny nadělaly v lesích ohromných škod, tak zejména v údolí Zilice ukazovali domácí turistům domy rozbořené lavinami. Ve vysokých polohách hor bylo také nahromaděno množství sněhu, avšak ku podivu nevytrvaly tyto massy dlouho, ač byly několikrát pokryty nově napadanou vrstvou. Již v druhé polovině srpna měly Julské Alpy opět svůj podzimní ráz vyznačující se skoro úplným nedostatkem sněhové pokrývky.

*

Literatura.

Prof. Dr. Počta: **Nové názory na tektoniku Alp.** (Věstník České Akademie cis. Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění. Roč. XVII. Str. 387—396, 428—436, Praha 1908.)

Autor, odborník to nejpovolanější, seznamuje nás stručně s vývojem názorů na vznik hor Alpských, postupujícím ruku v ruce se stále dokonalejším výzkumem geologickým. Od jednoduchých starých teorií L. von Bucha a A. von Humboldta, od genialního vysvětlení E. Suessova až k moderním názorům řady učenců (Bertrand, Lugeon, Schardt, Heim, Quereau, Steinmann a j.) sleduje řešení obrovsky spleťtých a složitých tektonických poměrů Alp. Celkem shoduje se dnes většina badatelů, opírajíc se o nové a nové detailní studie, sledující komplikovanou geologickou strukturu hor, v tom, že Alpy nevznikly pouze zvrásněním původního území, nýbrž že stavby jejich účastní se obrovské komplexy hornin cizorodých, přesunutých ze sousedních oblastí přes materiál místní jako rozsáhlé příkryvy (Nappe, Decke). Tlakem určitého směru vrstvy původně vodorovně složily se do ohrom-

ných vějířovitých vrás, jež konečně shroutily se na stranu severní, vyplnily sousední deprese, a jednak pohybem, jednak přetížením se rozeštěly do délky i šířky jako příkryvy. Pochodem tím vznikla nesouměrná stavba hor a zmenšení povrchu kůry zemské až o 50, ba i 80—90%! Místy cizorodé příkryvy působily na své podloží jako ohromný válec, rozmačkaly je, shrnuly a před čelem příkryvy mocně zvlňily. Můžeme tedy dnes v Alpách rozeznáti tři druhy horotvorných skal: 1. Horstvo aitchthonní, jež setrvalo na místě svého vzniku, a organicky spojeno se svým podložím; 2. oblast příkryv z vrás od jihu přesunutých, a) helvetské, b) lepontské, c) východoalpé, d) krystalické příkryvy; 3. oblast kořenů, zaujímající plochy, odkud příkryvy byly sesunuty. — Zajímavé, že místy v jižních Alpách vyskytují se vrásy směru opačného, překloučené k jihu, a příkryvy přesunuté od severu, což by značilo, že horstvo dosáhlo v centru svém největší výšky, a odtud že se překloupily vrásy a sesunuly příkryvy na obě strany. Příkryvy za obdobných poměrů zjištěny byly i v ostatních horstvech, příslušných soustavě Alpské: v Pyreneích, Apenninu, Karpatech, Transsylvanských Alpách i Balkánu, a i v krajích zámořských, v Tunisu, vých. Asii, na Kurilech, v Nové Kaledonii a j. — Ovšem nové tyto názory nepronikly všady vítězně a mají své vážné odpůrce, takže spor o původu horstva není dosud ukončen.

Č.

V **Bolletino del Club Alpino Italiano** (sv. 39.) uveřejňuje Coolidge zajímavé pojednání o topografii a kartografii skupiny Gran Paradiso v jihozáp. Alpách do r. 1860. Nejstarší mapu zpracoval Samson d'Abbeville r. 1648, po něm T. Borgonio r. 1680. V 18. století psali o skupině L. Cibrario a N. Robilant. V první čtvrtině minulého století objevují se mapy vydané státem, avšak teprve r. 1851 počala býti vydávána mapa v měřítku 1 : 50.000. První důkladný článek o horstvu pochází od Ph. Arnođa, který r. 1865 cestoval v něm za účely vojenskými z rozkazu savojského vévody. Turisté vnikli do skupiny r. 1830, lezci až v letech padesátých; první z nich byl Tuckett s vůdci J. a V. Tairrazem. Tuckett, který mnoho poznal, prohlašuje výhled z Gran Paradiso za nejkrásnější prý v Alpách.

Podrobných map zemí koruny české v měřítku 1:75000 od Dra. J. Bělohavy, vydávaných nakladatelstvím F. Topiče, vyšel sešit 3: Zbraslav-Ričany-Jilové. Mapa obsahuje také celý tok Sázavy od Senohrab k ústí do Vltavy a okolí Štěchovic.

*

Spolkové zprávy.

Druhý večer odboru bude konán 10. prosince t. r. v dolejší sále Žofinském, ježto v den původně ustanovený, 2. prosince, koná se přednáška Sven Hedína o Tibetu. Na pořadu našeho večera je přednáška p. V. J. Rotta „Z Dolomitů“ s četnými světelnými obrazy.

V době nákupu vánočních darů upozorňujeme, že se za dárek výborně hodí dílo „Ze Slovanských hor“, které vydal náš odbor s mnoha ilustracemi a přílohami. V komisi má je knihupectví Řivnáčovo.

Třetí večer našeho odboru bude se konati v lednu neb únoru příštího roku v Národním domě na Smíchově. Večer bude společný s Měšťanskou besedou smíchovskou a jeho účelem je propagovati turistiku v slovinských horách. Promítána bude velká serie nových pohledů ze Slovinska.

V Plzni pořádá československá jednota slovinskou výstavku spojenou s řadou přednášek o Slovincích. O turistice v slovinských zemích bude tam dne 7. prosince přednáseti Dr. V. Dvorský.

Noví členové. K odboru přistoupili:

pí. Anna Štěrbová v Pečkách,
p. Aleš Štěrba v Pečkách,
„ J. Graf, vrchní rada v Praze,
„ JUDr. Otakar Riegel, z. advokát v Ústí n. Orli.,
„ MUDr. Aug. Riegel v Praze,
„ Milan Topol, c. k. auskultant v Budějovicích,
„ Dr. Ant. Pilař, kr. zem. rada v Praze,
sl. Růžena Trázníková, učitelka v Praze,
„ Emanuela Trázníková, učitelka v Praze,
„ Antonie Korešova, učitelka v Praze,
„ Božena Keřlíková, učitelka v Nymburce,
„ V. Šilová v Kolíně,
p. MUDr. L. Šimer v Praze,
sl. Isa Jahnová v Král. Vinohradch,
p. Mil. Seifert, stud. fil. v Praze,
„ Zdeněk Morávek, úředník dolů v Král. Vinohradech,
„ Ant. Vinš, úředník Úrazové pojišťovny v Praze,
„ Frant. Suda, úředník Úrazové pojišťovny v Praze.

*

Přátelům zimní turistiky a sportu v horách.

Předsedou českého Ski-klubu p. J. Rösslerem byl jsem vyzván, abych též mezi českými alpisty získal nové přátele zimním sportům a především zimní turistice. Vyrozuměv o tom výbor Českého odboru Slov. alp. družstva, byl jsem požádán, abych dal podnět k založení „kroužku zimních turistů při odboru“, který by zimní turistiku, pokud se týče lyžařství a saňkářství, v českých horách i v Alpách pěstoval, výlety a praktická cvičení na lyžích a sánkách pořádal a rady a pokyny udílel. Dovoluji si tudíž činiti výzvu k pp. členům našeho odboru, aby, pokud se o zimní sporty zajímají nebo je pěstovati hodlají, nejdéle do 8. prosince 1909 zaslali odboru (Praha-II., Zderaz 3) přihlášky, že hodlají se účastniti buď výletů nebo kursů lyžařských. Bude-li počet přihlášek dostatečný, bude svolána schůzka interestentů v době nejkratší, na které ustanoví se pořádání kursů pro začátečníky lyžaře a výletů do hor na lyžích a sánkách. Po případě učiníme malou schůzku o večeru odboru na Žofíně, 10. prosince, po přednášce, kde by se ostatní stanovilo.

Vladimír Jiří Rott.

V knihovně alpského družstva, Jungmannova ul. č. 25, 1. posch., úřaduje se od 4—6 ve středu a v pátek. Pp. členové, kteří posud nevrátili vypůjčených knih, žádají se, aby tak učinili brzy. Rovněž jsou vítány veškeré dary pro knihovnu. Dotazy vyřizuje PhSt. F. Rambousek, t. č. knihovník, Král. Vinohrady, Čermákova ul. 7.

Dopisy, jež týkají se zasílání „Alpského Věstníku“, buďtež adresovány administraci v Praze-III., Kampa 513.

*

Tomuto číslu připojen je formulář „Zprávy o turách“. Prosíme všechny členy, dámy a pány, pokud letos nějaké tury podnikli, aby jej laskavě vyplnili a co nejdříve zaslali redakci „Alpského Věstníku“ (Smíchov, Ferdinandovo nábřeží čis. 12).

*

Turista chystaje se na cestu často neví, kde si opatřiti spolehlivé šatstvo, odpovídající potřebám volného pohybu a dostatečně vzdorující změnám povětrnosti. Uvítá proto jistě s povděkem příslušná upozornění na nejlepší firmy toho způsobu, která najde v insertní části našeho časopisu. Hotové úbory lze nejlépe koupiti u firmy R u d o l f B a l z a r v e Vodičkově ul. v obchodním domě „Lucerna“.

Pouhou

v 10haléřových poštovních známkách neb v hotovosti předem zaslanych stojí kapesní mechanický

▽▽ 1 ▽▽
▽▽
▽▽

Počítací strojek,

jenž hravě sečítá, násobí a dělí i s desetinnými čísly. Návod přiložen. Záruka 10ti-letá. Neobyčejná přesnost a úspora času.

Franko každému zasílá výrobce

Fr. Hodík, technik, Velká Polom,
Rakouské Slezsko.

korunu

Na dobírku nezasílám.

ANT. ZEMAN PRAHA

Ferdinandova třída 17. — Telefon číslo 328.

doporučuje se ku vnitřní výzdobě bytů a sice: tapetování stěn, provádění plastických stropů, kladení linooleových podlah, záclony, koberce, nábytek atd. Vzory a rozpočty k dispozici.